

**Wyrok z dnia 9 maja 1997 r.
I PKN 138/97**

Nauczycielowi mianowanemu, odwołanemu z funkcji dyrektora szkoły z naruszeniem art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.), przysługuje wyłącznie odszkodowanie, obejmujące dodatek funkcyjny za czas do upływu którego pełnienie funkcji miało trwać, nie więcej jednak niż za 3 miesiące.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 9 maja 1997 r. sprawy z powództwa Józefa P. przeciwko Kuratorium Oświaty w K. o uznanie za bezskuteczne odwołania z funkcji dyrektora i zapłatę, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 22 listopada 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Powód Józef P. wystąpił z powództwem przeciwko Kuratorium Oświaty w K., żądając uznania za bezskuteczne odwołania go z funkcji dyrektora Zespołu Szkół Chemicznych w J. i przywrócenia go do pracy na dotychczas zajmowanym stanowisku, a w razie utrzymania w mocy decyzji o odwołaniu z funkcji dyrektora zasądzenia tytułem odszkodowania na jego rzecz kwoty 2600 zł zgodnie z art. 70 § 2 i art. 50 § 4 KP.

Pozwane Kuratorium Oświaty w K. wniosło o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy w Jaśle wyrokiem z dnia 25 lipca 1996 r. [...] oddalił powództwo i koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie zniósł. Sąd Rejonowy ustalił, że na podstawie decyzji Kuratorium Oświaty z dnia 5 lipca 1994 r. powód był zatrudniony w Zespole Szkół Chemicznych na stanowisku dyrektora na czas określony od 1 września 1994 r. do 31 sierpnia 1999 r. Decyzją z dnia 1 września 1995 r. Kurator Oświaty w K. w związku z rażącym naruszeniem dyscypliny budżetowej i zasad gospodarowania przy realizacji ciepłociągu, odwołał go z tej funkcji za trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia, tj. z dniem 31 grudnia 1995 r. Powyższą decyzję powód otrzymał we wrześniu 1995 r. w czasie pobytu na zwolnieniu lekarskim do 29 września 1995 r., a zatem Sąd przyjął, że bieg wypowiedzenia rozpoczął się z dniem 1 października 1995 r. i upłynął w dniu 31 grudnia tego roku. Po upływie okresu wypowiedzenia powód nadal pracuje w Zespole Szkół Chemicznych w J. w charakterze nauczyciela mianowanego.

Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie z funkcji kierowniczej jest tylko odwołaniem z funkcji i nie powoduje rozwiązania stosunku pracy. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego Sąd ten stwierdził, że w przypadku odwołania z funkcji dyrektora szkoły nie można skutecznie domagać się uznania takiej decyzji za bezskuteczną, względnie przywrócenia do pracy na poprzednie stanowisko. W razie niezgodnego z przepisami prawa odwołania można domagać się tylko na podstawie art. 50 § 3 i 4 KP stosownego

odszkodowania, nie więcej niż za 3 miesiące. Istota sporu sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy odwołanie było uzasadnione i zachowano przepisy prawne. Zdaniem Sądu Rejonowego żądanie pozwu nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Jaśle, z dnia 8 maja 1996 r. [...] zostało umorzono postępowanie w stosunku do Józefa P. o popełnienie zarzucanych mu przestępstw z powodu znikomego stopnia społecznego niebezpieczeństwa czynu i nieznacznego stopień winy Józefa P. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy uznał, że zaistniał uzasadniony przypadek odwołania powoda ze stanowiska ze względu na naruszenie dyscypliny budżetowej i zasad gospodarowania środkami finansowymi przez powoda w związku z prowadzeniem budowy ciepłociągu, co przejawiało się wydatkowaniem środków finansowych poza księgowością szkoły, [...]. Uniemożliwiło to głównej księgowej Kuratorium Oświaty kontrolę, pomimo iż dyrektor P. dopuścił się szeregu nieprawidłowości przy realizacji inwestycji. Dlatego Sąd oddalił powództwo.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie po rozpoznaniu apelacji powoda od powyższego wyroku Sądu I instancji, wyrokiem z dnia 22 listopada 1996 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 813 zł z odsetkami, a w pozostałej części powództwo i apelację powoda oddalił oraz zniósł koszty procesu za dwie instancje.

Sąd Wojewódzki uznał, że apelacja jest częściowo uzasadniona. Odwołanie powoda z funkcji dyrektora szkoły odbyło się z naruszeniem art. 38 ustawy z dnia 7 lipca 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425 ze zm.). Lakoniczne stwierdzenie w akcie odwołującym powoda z funkcji dyrektora, iż nastąpiło to z powodu "rażącego naruszenia dyscypliny budżetowej i zasad gospodarowania środkami finansowymi" nie może być uznane za przedstawienie powodowi negatywnej oceny w rozumieniu art. 38 ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Postępowanie przed sądem karnym, a następnie przed sądem pracy w wyniku pozwu, nie może prowadzić do negatywnej oceny. Wyniki procesu karnego mogły być podstawą do wydania dyrektorowi negatywnej oceny pracy przez Kuratorium Oświaty, a nie Sąd Pracy. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego pozwany pominął procedurę zobowiązującą go do wszczęcia wewnętrznego postępowania dla oceny pracy powoda jako dyrektora szkoły. W konsekwencji odwołanie powoda z funkcji dyrektora szkoły jest sprzeczne z art. 38 ustawy o systemie oświaty. Jednakże uznanie odwołania za bezskuteczne przy błędach formalnych pozwanego, Sąd Wojewódzki uznał za niecelowe z braku wzajemnego zaufania między stronami.

Odwołanie z funkcji z naruszeniem art. 38 ustawy o systemie oświaty - zdaniem Sądu Wojewódzkiego - uzasadnia roszczenie powoda o odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za czas, do upływu którego miało trwać pełnienie powierzonej funkcji, nie więcej niż za 3 miesiące. Powodowi należy się jedynie odszkodowanie w wysokości co najwyżej dodatku funkcyjnego za okres 3 miesięcy, a nie 3 miesięcznego wynagrodzenia. Z uwagi na to, że powód pobierał dodatek funkcyjny w kwocie 271 zł miesięcznie, Sąd II instancji zmieniając wyrok, zasądził na podstawie art. 50 § 3 i 4 KP od pozwanego na rzecz powoda dodatek funkcyjny za 3 miesiące w kwocie 813 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu.

Od powyższego wyroku, pełnomocnik powoda będący adwokatem wniósł kasację, w której zarzucił temu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, to jest art. 38 ustawy o systemie oświaty i art. 50 § 3 i § 4 KP przez przyjęcie, że powodowi

przysługuje odszkodowanie w wysokości 3 dodatków funkcyjnych, gdy w istocie przysługuje mu odszkodowanie w wysokości 3 miesięcznego wynagrodzenia oraz dodatków funkcyjnych do końca kadencji w łącznej kwocie 14.721 zł. Ponadto wnoszący kasację zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 38 ustawy o systemie oświaty przez przyjęcie, że powodowi nie przysługuje powrót na stanowisko dyrektora szkoły.

Skarżący wniósł o zmianę wyroków obu instancji i uwzględnienie roszczeń powoda, ewentualnie o uchylenie tych wyroków i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Rozpatrując kasację Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Z powołanej w kasacji uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 1993 r., I PZP 71/92 (OSNCP 1993 z.9 poz. 144) wynika, że nauczycielowi wykonującemu funkcję dyrektora, szkoły odwołanemu z funkcji z naruszeniem art. 38 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425), przysługuje roszczenie o odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za czas, do upływu którego miało trwać pełnienie powierzonej funkcji, nie więcej niż za trzy miesiące. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że z uwagi na brak uregulowań prawnych w ustawie o systemie oświaty co do dochodzenia ewentualnych roszczeń związanych z odwołaniem z funkcji dyrektora szkoły z naruszeniem wymienionych wyżej przepisów, powinny mieć przez art. 5 KP zastosowanie przepisy Kodeksu pracy. Najbardziej zbliżony charakter mają unormowania dotyczące umowy na czas określony, zawarte w art. 50 § 3 i 4 KP. Jednakże w niniejszej sprawie przepisy te nie mogą być wprost stosowane, gdyż dotyczą rozwiązania stosunku pracy, a z powodem nie rozwiązano stosunku pracy. Powód pomimo odwołania ze stanowiska dyrektora, pozostaje nadal w stosunku pracy jako nauczyciel mianowany i otrzymuje wynagrodzenie za pracę, pomniejszone jedynie o dodatek funkcyjny. W związku z odwołaniem nie utracił wynagrodzenia. W tej sytuacji Sąd Wojewódzki prawidłowo zastosował przepis art. 38 ustawy o systemie oświaty w związku z art. 50 § 3 i 4 KP uznając, że odwołanie powoda nastąpiło jedynie z naruszeniem formalno-prawnych wymogów art. 38 ustawy o systemie oświaty, chociaż wyniki procesu karnego mogły stanowić podstawę do wydania powodowi negatywnej oceny pracy, a następnie odwołania z funkcji dyrektora. Trafnie też Sąd Wojewódzki przyjął, że w tej sytuacji powodowi przysługuje odszkodowanie obejmujące tylko dodatek funkcyjny nie więcej jednak niż za 3 miesiące, a nie całe wynagrodzenie za ten czas. Przewidziana w art. 50 § 3 i 4 KP sankcja odszkodowawcza jest więc adekwatna do występującej w sprawie sytuacji faktycznej i prawnej. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w niepublikowanym dotychczas wyroku z dnia 14 listopada 1996 r., I PKN 17/96 w odniesieniu do dyrektora przedszkola wadliwie odwołanego z funkcji bez rozwiązania stosunku pracy.

W tym świetle okazuje się, że brak jest uzasadnionych podstaw kasacji w niniejszej sprawie. Dlatego Sąd Najwyższy na zasadzie art. 393¹² KPC orzekł, jak w sentencji.

=====